

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

Ondernemingskamer
Gerechtshof te Amsterdam
Zitting: 24 maart 2005 13.00 uur
Zaak/rekestnummer:

Archief Philip Staal

PLEITNOTITIES

Inzake:

Philip Staal

wonende te Pardes Hanna, Israël

Marcel Staal

wonende te Netaim, Israël

Verzoekers in hoger beroep

- *verder te noemen: Gebr. Staal –*

Procureur: Mr J.H. Oosterveen

Contra:

1. de stichting

**Stichting samenwerkingsverband Joods
Maatschappelijk Werk,**

gevestigd te Amsterdam

2. de stichting

Stichting “Le-Ezrath Ha-Jeled”

gevestigd te Amsterdam

3. de stichting

BERG-STICHTING

gevestigd te Amsterdam

4. de vereniging

**Het Nederlandsch-Israëlietisch Jongens-Weeshuis
“Megadle Jethomim”** in liquidatie

gevestigd te Amsterdam

5. de vereniging

Het Nederlandsch-Israëlietisch Meisjes-Weeshuis in
liquidatie

gevestigd te Amsterdam

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

6. de vereniging
Joodse Zee- en Boskolonies “Wijk aan Zee” in
liquidatie, gevestigd te Amsterdam

7. de vereniging
Megadle Jethomim (Opvoeding van Wezen) in
liquidatie, gevestigd te Amsterdam

8. de vereniging
S.A. Rudelsheim-Stichting in liquidatie, gevestigd te
Amsterdam

Verweerders in hoger beroep
- verder te noemen: JMW -

procureur: Mr P.N. Ploeger,

Edelachtbare College,

Of ib belasting is ten onrechte betaald of er zijn inkomsten verzwegen 32 rapp. Staal.

Inleiding

1. In mijn toelichting bij het hoger beroep zal ik eerst nader ingaan op de vordering die mijn cliënten hebben en nog eens verduidelijken op welke wijze zij deze hebben berekend. Daaruit zal blijken dat het zeer uitgebreide en nauwgezette onderzoek van Philip Staal niet anders kan leiden dan tot de conclusie dat bij het beheer en de afwikkeling van het vermogen onjuistheden zijn begaan die met zich meebrengen dat mijn cliënten nog een vordering op de Rudelsheimstichting hebben.
2. Vervolgens zal ik ingaan op de bewering van het JMW dat zij reeds een dergelijk nauwgezet onderzoek hebben verricht en dat aan de hand daarvan moet worden geconcludeerd dat een dergelijke vordering er niet kan zijn.
3. Tenslotte ga ik ook in op de kwestie van de verjaring die nu in het hoger beroep

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

door JMW nader is uitgewerkt.

Moet hier ook niet iets staan betreffende de waarborg?

De vordering van de Gebr. Staal

4. Wij spreken hier over het beheer en de afwikkeling van een vermogen over een periode die zestig tot veertig jaar achter ons ligt. Vele stukken uit die periode zijn helaas verloren gegaan en dat maakt dat niet alles meer kon worden nagegaan. Philip Staal heeft zich daarom ook in zijn onderzoek met name gericht op de afrekening die is opgemaakt op 13 juni 1962 bij het bereiken van de meerderjarigheid. Aan de hand van die afrekening en bekende feiten uit de voorafgaande periode heeft hij opmerkingen en berekeningen gemaakt. Het feit dat er geen goede aansluiting is te vinden tussen de vermogensopstelling van 9 februari 1954 en die van 13 juni 1962 blijft natuurlijk een onverteerbaar punt, maar die kwestie laten cliënten maar verder voor wat het is.
5. JMW c.s. noemt de afrekening van 13 juni 1962 nauwkeurig. Dat bestrijden mijn cliënten.
6. Ook bestrijden mijn cliënten dat deze afrekening vanaf 13 juni 1962 in hun bezit is geweest. Uit de afrekening blijkt dit in het geheel niet en het is ook niet waar. Ten tijde van de afrekening was Marcel in Israël en Philip weet in het geheel niets van een afrekening uit die tijd. De afrekening die hij nu in zijn bezit heeft moet hij vele jaren later hebben ontvangen, hij kan zich dat niet meer herinneren. Van een verantwoording aan de rechter is evenmin iets gebleken. *In de brief van de heer Vuijsje aan Prof. Heertje en Staal d.d. 23 januari 2004 (productie #23) staat onder punt 1: [Uitgaand van onze veronderstelling dat accountant Vos als beheer van de aandelenportefeuille overnam na de meerderjarigheid van Philip, is het mogelijk dat hier een andere procedure is gevolgd.](#)*
7. Tenslotte bestrijden de Gebr. Staal nu juist dat zij aan het einde van hun minderjarigheid het vermogen aan hen is uitgekeerd. Gelden hebben zij nimmer zelf ontvangen en effecten zijn hen nimmer ter hand gesteld.

Nauwgezet onderzoek door of vanwege JMW c.a.

8. JMW c.s. beweert dat zij zelf nauwgezet onderzoek heeft laten verrichten naar het beheer van de gelden van oorlogswezen in het algemeen en die van de Gebr. Staal in het bijzonder.

Over die beweringen en deze onderzoeken heeft Philip Staal recent nog emails gewisseld met de heer Frits Hoek, die ik u vorige week heb toegezonden en

[Komt hier nog iets tussen?](#)

[Punt 3.10 verweerschrift zitting 24 maart 2005.](#) “Na de Tweede Wereldoorlog heeft het NBI naspeuringen gedaan om het nagelaten vermogen van de ouders van de Gebr. Staal bijeen te brengen. *De Rudelsheimstichting en Le-Ezrath waren bij dit onderzoek niet betrokken.*” Dit klopt niet met de feiten zoals ook in rapport Staal pag. 10 vermeld staat (zie ook producties #82 t/m #86, #89 en #90).

9. Daarvoor, zo zegt zij, heeft zij onder meer gebruik gemaakt van de diensten van mevrouw Verheij. Mevrouw Verheij is op dit moment nog bezig aan een uitvoerig rapport, maar heeft ten behoeve van de onderhavige kwestie alvast iets van haar bevindingen meegedeeld. Ik wijs er echter nog eens op dat mevrouw Verheij een journaliste is met historische belangstelling en volstrekt geen financieel expert. Wat aan dat onderzoek zo nauwgezet is wordt in het geheel niet duidelijk. De opmerkingen van mevrouw Verheij zijn naar het oordeel van de Gebr. Staal zonder waarde, aangezien zij niet zijn gebaseerd op behoorlijke financiële kennis. Mevrouw Verheij verwijst ook naar ondersteuning van een forensisch accountant. Wie dat is wordt niet duidelijk. In ieder geval is dat niet Frits Hoek geweest, zoals blijkt uit diens emails aan client van 6 maart 2005.
10. Verder wordt ook de heer Frits Hoek opgevoerd als financieel expert, met name op het gebied van de oorlogstegoeden, en wordt hij zelfs een forensisch accountant genoemd. Uit de recente emails, die Philip Staal met hem heeft gewisseld, blijkt dat die kwalificatie absoluut niet op zijn plaats is en dat de heer Hoek zich evenmin een deskundige beschouwt op het gebied van de oorlogstegoeden

(productie #23 pag. 4). Bovendien is hier geen sprake geweest van een algemeen, onbevooroordeeld onderzoek. De opdracht aan de heer Hoek was immers slechts zeer beperkt. In zijn brief van 24 juli 2003 aan Philip Staal (rapport Staal, bijlage 6, pag. 107) geeft hij aan dat hij slechts moest nagaan of de rapporten van 9 februari 1954 (einde van het bewind over de nalatenschap) en van 13 juni 1962 (einde van het bewind tijdens de minderjarigheid) op elkaar waren aan te sluiten. De conclusie van de heer Hoek was dat dit niet het geval was. Uit die conclusie blijkt echter niet of het overzicht van het rapport d.d. 13 juni 1962 betrouwbaar was en of het daarin vermelde vermogen ook daadwerkelijk aan de Gebr. Staal was uitgekeerd.

Het rapport van Hoek kwam ook tot stand voordat hij kennis had van de case study van de heer Philip Staal. Dit in tegenstelling tot wat JMW tijdens de zitting bij de Rechtbank heeft beweerd [zie rapport Hoek pag. 1](#),

“Geachte heer Vuijsje,

Met uw brief van 9 april 2003 stuurde u mij kopieën van:

- *“copie-rapport d.d. 9 februari 1954“ – met bijlagen – opgesteld door Accountantskantoor Ph. Vos, en uitgebracht aan de heer D. Jager, bewindvoerder voor de heer I. Staal en mevrouw A. Staal-Nathan;*
- *Staat van Ontvangsten en Uitgaven – met bijlagen – per 13 juni 1962 opgesteld door de S. A. Rudelsheim-Stichting, voogd van de heer Philip Staal.“*

11. Dat het JMW c.s. zelf in ieder geval weinig financieel is onderlegd blijkt wel onder meer uit de opmerking van de heer Vuijsje, die tijdens die zitting heeft beweerd dat de effectenportefeuille bij het einde van het bewind tijdens de minderjarigheid een waarde vertegenwoordigde van NLG 12.963,54. Men heeft kennelijk niet ingezien dat het hier het totaal van de verrichte mutaties van [en inkomsten uit](#) die portefeuille betrof.
12. In zijn zeer uitvoerige rapport heeft Philip Staal zelf aangegeven dat het rapport d.d. 13 juni 1962 aanvulling en correctie behoeft. Deze bevindingen heeft Philip Staal aan de heer Hoek voorgelegd en – in tegenstelling tot wat JMW c.s. beweert – heeft hij zowel de berekeningen als de daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen, als juist onderkend.
13. Ook recent heeft Philip Staal met de heer Hoek over de rapporten gecorrespondeerd. Deze (e-mail) correspondentie heb ik u voor deze zitting nog

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

toegezonden.

Punt 3.19 verweerschrift voor zitting 24 maart 2005 – *De stellingen van de Gebr. Staal zelf behelzen niet meer dan partijverklaringen in de zin van art. 164 Rv, die zonder aanvullend bewijs, dat ontbreekt, niet tot bewijs in hun voordeel kan leiden.*”

In productie #26 (is bijlage 6 van rapport Staal) en productie #30 geeft de heer Hoek zijn reactie op Rapport Staal. In productie #26 conformeerd de heer Hoek de berekeningen van Philip Staal en corrigeert zijn rapport van 30 mei 2003 (zie pag. 2). Verder is rapport Staal kritisch gelezen door prof. A. Heertje, directeur NIOD de heer Blom, de heer J. Noach accountant e.a.

Inlassen berekening vermogen punten 18 t/m 25 beroepschrift + nieuwe pag 44 rapport Staal.

Verjaring

14. JMW is in het verweerschrift ingegaan op het standpunt dezerzijds met betrekking tot de verjaring. Dat verweer gaat er allereerst vanuit dat de Gebr. Staal in de jaren zestig een correcte eindafrekening hebben ontvangen, dat zij ook het daarop vermelde vermogen hebben ontvangen en dat er recent nog uiterst zorgvuldige onderzoeken hebben plaatsgevonden naar de gang van zaken destijds. Hiervoor heb ik dit alles nu juist uitvoerig bestreden, zodat die argumenten geen rol kunnen spelen in deze discussie.

15. Bij mijn argumentatie heb ik een uitlating van de heer Vuijsje aangehaald en de gang van zaken met betrekking tot de afwikkeling van claims terzake oorlogstegoeden in de laatste jaren. Het moge wellicht zo zijn dat de heer Vuijsje niet namens JMW heeft gesproken en dat de recent gemaakte afspraken niet ook nog hun weerslag hebben gekregen in gerechtelijke uitspraken, maar al deze omstandigheden geven nu juist wel aan wat de algemene beginselen zijn, waaraan de bij dit soort kwesties betrokken personen en instanties zich kennelijk gebonden achtten. Dat kan nu juist de grondslag zijn voor een van het formele recht afwijkende beslissing op grond van de redelijkheid en billijkheid. Bovendien is – zoals blijkt uit een aan u toegezonden artikel in De Telegraaf van 17 maart 2005 - die benadering van de redelijkheid en billijkheid zeer recent wel door het Gerechtshof te Amsterdam overgenomen in een

uitspraak over een claim van de familie Cohen tegen het Ministerie van Buitenlandse zaken.

16. De vergelijking met de uitspraken in asbestzaken kan inderdaad verschillend zijn. De vergelijking met zaken omtrent oorlogstegoeden, waarvan aangenomen wordt dat in het verleden fouten zijn gemaakt die ook op dat moment hadden kunnen worden voorkomen, strookt echter wel geheel met de onderhavige kwestie.
17. Waarom de discussie over verjaring in deze verzetprocedure geen rol zou kunnen spelen is niet duidelijk. De voorvraag bij uw beslissing is immers of mijn cliënten schuldeisers zijn en in dat verband is het wel degelijk relevant te bezien of het aannemelijk is dat de vordering van cliënten al dan niet op een beroep op verjaring afstuiten. Uiteraard kan Uw College daarover geen bindende uitspraak doen, maar mijn cliënten hebben voldoende aannemelijk gemaakt dat het bepaald niet uitgesloten is dat een beroep op verjaring te zijner tijd bij de behandeling van de vordering zelf zal worden gepasseerd. Daarmee blijft het zeer waarschijnlijk dat mijn cliënten schuldeisers zijn van de Rudelsheimstichting en dienen zij waarborgen te krijgen om te voorkomen dat zij hun vordering te zijner tijd niet meer zouden kunnen verhalen.

Noodzaak tot waarborg

18. Inderdaad hebben mijn cliënten niet bestreden dat het totale vermogen van de toekomstige stichting groter zal zijn dan het gezamenlijk vermogen van de Rudelsheimstichting en Le-Ezrath op dit moment. Zij hebben echter ook gewezen op het feit dat de samenvoeging van vermogens van de verschillende stichtingen ook noodzakelijk is om de slechte financiële positie van het JMW op te vijzelen. [Productie 3 zijnde JMW \(Jaarrekening Samenwerkingsverband 2003\) Verslag van de penningmeester.](#)

[Pag.2: “Tegen de achtergrond van een toenemend beroep op financiële ondersteuning van JMW en een verminderde opbrengst van de beleggingen” \[...\]](#)

[“Teneinde een financieel gezond JMW te creëren zijn de stichtingen – voorzover binnen hun mogelijkheden – voorts bereid éénmalig in JMW te investeren.”](#)

[In de notulen van het gesprek tussen JMW en Staal d.d. 1 november 2004 staat:](#)

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

“Tenslotte deelt de heer van den Bergh mee dat JMW niet zal nalaten zich te beroepen op de verjaringstermijn, mede gelet op het algemene belang van de continuïteit.”

Punt 3.19 verweerschrift JMW voor zitting van 24 maart 2005 –

“De afgelopen 30 jaar worden de feitelijke werkzaamheden van de Rudelsheimstichting door JMW uitgevoerd en wordt het vermogen door het Samenwerkingsverband beheerd en (mede) aangewend ter ondersteuning van de activiteiten van JMW. In dat kader kan worden ingeteerd op het vermogen van de Rudelsheimstichting. Dit verandert na of voor de Voorgenomen Fusie niet.”

Over welke werkzaamheden heeft JMW het hier? Rapport Staal pag. 14. Staat (zie ook Lipschits, Tsedaka Een halve eeuw Joods Maatschappelijk Werk in Nederland): *“Op 22 oktober 1981 kwam het Algemeen Bestuur van de Gefusioneerde Joodse Instellingen voor Kinderbescherming voor de laatste keer bijeen. De intergratie van Fusie en JMW was een feit.”*

Productie 7 JMW van verweerschrift in eerste aanleg sub 2.2. Stichting Joods Maatschappelijk Werk. – *“Per 1 januari 1982 is de Stichting Joods Maatschappelijk Werk toegetreden als participant in het Centraal Beleggingsdepot.”*

JMW mag alleen het rendement (vruchtgebruik) van de Fusie Partners aanwenden ter ondersteuning van de activiteiten van JMW. Er kan/mag niet ingeteerd worden op het vermogen van de Rudelsheimstichting en Le-Ezrath. Na de Voorgenomen Fusie komt het hele vermogen van de Fusiepartners ter beschikking van de Stichting Samenwerkingsverband Joods Maatschappelijk Werk. Onder meer het vermogen van de Rudelsheimstichting dient dus aangewend te worden om de gaten bij JMW te dichten.

Zie ook persbericht van JMW d.d. 9 februari 2005 betreffende vruchtgebruik. Dit punt bespreken met mr. Loonstein (die is namelijk ook bestuurslid)?

Ondanks dat de Gebr. Staal het jaarverslag 2003 van JMW gevraagd hebben te mogen inzien is dit geweigerd (alleen jaarverslag 2002 is als productie bij verweerschrift geleverd).

19. Bovendien staat het buiten kijf dat er op dit moment zeer veel te doen is over claims tegen verschillende stichtingen die nu gaan fuseren. De stelling dat er door anderen nog geen claims zijn ingediend kan door cliënten niet worden gecontroleerd, maar dat deze volstrekt hypothetisch is dat bestrijden cliënten ten stelligste. **Dagvaarding Loonstein noemen?**

Update op: 22 maart 2005 om 10:27 uur.

,Procureur.